

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์จนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง วิธีสอน รูปแบบการสอน และ แนวการสอนส่วนใหญ่อยู่ในรูปกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ ผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรม นำความรู้ไปใช้ประยุกต์ในสถานการณ์ใหม่ โดยกลยุทธ์การเรียนการสอน และกระบวนการที่ใช้เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข, 2558) ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีการใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

ห้องสมุดโรงเรียนนับว่าเป็นแหล่งสารสนเทศที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียน ห้องสมุดโรงเรียนจัดตั้งขึ้นภายในโรงเรียนระดับต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ

- 1) เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ
- 2) เพื่อส่งเสริมและแนะแนวการอ่าน ให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกอ่านหนังสือได้ตามความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล
- 3) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- 4) เพื่อช่วยสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่นักเรียน
- 5) เพื่อฝึกให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุด และสามารถใช้อาคารเพื่อศึกษาค้นคว้าต่อไปในอนาคต
- 6) เพื่อให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และกิจกรรมของชุมชนต่าง ๆ ในโรงเรียน

แต่คุณภาพการศึกษาไทยกลับพบว่าประเทศไทยมีการลงทุนด้านการศึกษาสูง แต่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำ โดยพบว่าผลคะแนนสอบ O-net ในสาระการเรียนรู้หลัก 5 วิชา มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ในทุกวิชาและทุกช่วงชั้น และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ จากผลการจัดอันดับ IMD ด้านคุณภาพการศึกษา พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 46 จากทั้งหมด 60 ประเทศ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2558) ประกอบกับผลการสำรวจพฤติกรรมการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2558 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2558) ระบุว่า การอ่านของคนไทยอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป พบว่ามีอัตราการอ่านลดลงจากร้อยละ 81.8 ในปี 2556 เป็น

ร้อยละ 77.7 ในปี 2558 ส่วนประเภทสื่อที่ทุกคนนิยมอ่านคือ รูปเล่มหนังสือ ร้อยละ 96.1 และหนังสือพิมพ์มีผู้อ่านสูงสุดคือ ร้อยละ 67.3 รองลงมาคือข้อความในสื่อสังคมออนไลน์ คือร้อยละ 51.6 ส่วนเวลาที่ใช้อ่านนั้นเฉลี่ย 1 ชั่วโมง 6 นาทีต่อวัน หรือ 66 นาทีต่อวัน เพิ่มขึ้นจากปี 2556 อยู่ที่ 37 นาทีต่อวัน โดยกลุ่มเยาวชนใช้เวลาอ่านมากที่สุด เฉลี่ย 1 ชั่วโมง 34 นาทีต่อวัน หรือ 94 นาที กลุ่มวัยเด็กและวัยทำงานใช้เวลาอ่านเฉลี่ยต่อวันมากกว่า 1 ชั่วโมง ส่วนวัยสูงอายุใช้เวลาอ่านน้อยที่สุดเฉลี่ย 44 นาทีต่อวัน และการที่ทุกวัยใช้เวลาอ่านเพิ่มขึ้นเนื่องจากในปี 2558 ได้เพิ่มการอ่านข้อความในสื่อสังคมออนไลน์ โดยกลุ่มเยาวชนใช้เวลาอ่านเพิ่มขึ้นมากที่สุดถึง 44 นาทีต่อวัน และมีผู้ไม่อ่านถึงร้อยละ 22.3 หรือ 13.9 ล้านคน สาเหตุที่ไม่อ่านมากที่สุดคือ ขอบคุโทรทัศน์ ร้อยละ 41.9 และอ่านหนังสือไม่ออก ยังมีถึงร้อยละ 20.6

ข้อมูลดังกล่าวจากสำนักงานสถิติแห่งชาติได้ระบุถึงนโยบายการสนับสนุนการอ่านว่า วิธีการรณรงค์ให้คนรักการอ่านที่ดีที่สุดคือ ปลูกฝังให้รักการอ่านผ่านพ่อ แม่ และครอบครัว ให้สถานศึกษามีการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน รูปเล่มและเนื้อหาที่น่าสนใจ หรือใช้ภาษาต่างๆ ส่งเสริมให้มีห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมอ่านหนังสือในชุมชนหรือพื้นที่สาธารณะ และทำให้หนังสือสามารถหาซื้อหรือเข้าถึงได้ง่าย

ดังนั้นห้องสมุดโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ รักการอ่าน และเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้ แต่จากความเปลี่ยนแปลงและกระแสความตื่นตัวในสังคมโลก ประชาคมโลกตื่นตัวให้ความสนใจกับเรื่องสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาทางการอาชีพ ทางเศรษฐกิจและสังคม ความแตกต่างทางภูมิหลังที่หลากหลายของผู้เรียน โดยเฉพาะความแตกต่างในเรื่องความพิการเป็นประเด็นที่มีการหยิบยกมาพิจารณามากขึ้น และนำไปสู่กระแสเรียกร้องให้มีการศึกษาสำหรับคนพิการตามสิทธิพื้นฐานที่ควรจะได้รับ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาโดยแยกเด็กพิการไปเรียนในชั้นเรียนพิเศษ ทำให้การพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2544) ในปัจจุบันการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรูปแบบของการศึกษาที่เป็นระบบสากล เป็นที่ยอมรับจากหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น สถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง นักการศึกษา แพทย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อสิทธิมนุษยชนอันเท่าเทียมกัน ตามนโยบายของสหประชาชาติและทางด้านเศรษฐกิจสังคม ถือว่าเป็นการจัดการศึกษาที่สนองความต้องการของแต่ละบุคคลอย่างเหมาะสมโดยต้องมีการทำงานประสานกัน ร่วมมือกันระหว่างบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนทำระบบสหวิทยาการเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543) นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงความจำเป็นในด้านทรัพยากร ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในอดีต ทั้งแบบที่จัดเป็นโรงเรียนพิเศษ หรือจัดเป็นชั้นเรียนพิเศษ ต้องใช้ทรัพยากรและบุคลากรเป็นจำนวนมาก เมื่อเทียบสัดส่วนของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับปริมาณทรัพยากร

ที่จะต้องใช้ในการดำเนินงาน ในขณะที่การจัดการเรียนร่วมได้ผลดีกว่าในด้านการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่เดิมในสถานะที่โลกมีการแข่งขันกันอย่างสูงในด้านเศรษฐกิจ การค้าและสารสนเทศ การพิจารณาลงทุนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องกระทำโดยรอบคอบ และต้องมีการพิจารณาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดอย่างคุ้มค่า การลงทุนทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยการจัดการเรียนแบบเรียนร่วมจึงเป็นวิธีที่ถูกต้อง (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2544)

การจัดการศึกษาว่าด้วยการจัดสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกและการเข้าถึงบริการเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สำหรับทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 60(3) ได้กล่าวถึงให้รัฐจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่มตามมาตรา 10 โดยคำนึงถึงความเสมอภาค ในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม นอกจากนี้ในหมวด 9 ว่าด้วยเรื่องเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในมาตรา 66 ที่ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การบริการสารสนเทศของห้องสมุดโรงเรียนจัดว่าเป็นงานบริการที่ต้องตอบสนองความต้องการของผู้ใช้สารสนเทศ โดยมุ่งเน้นให้ผู้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกและมีแรงจูงใจให้มาใช้บริการค้นหาความรู้ความเพลิดเพลิน และได้รับสารสนเทศตามที่ต้องการอย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง ตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด โดยความต้องการดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า การวิจัย การประกอบการตัดสินใจ และการบริหารจัดการ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการเข้าถึงสารสนเทศได้หลากหลายทางด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศได้ด้วย จึงกล่าวได้ว่าบริการสารสนเทศจึงเป็นการบริการเพื่อช่วยเหลือผู้ใช้สารสนเทศ ดังนั้นเป้าหมายของงานบริการสารสนเทศคือความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้สารสนเทศ ดังนั้นผู้ให้บริการสารสนเทศจึงนับว่ามีความสำคัญที่ต้องมีความสามารถหาทรัพยากรสารสนเทศให้แก่ผู้ใช้ หรือสามารถแนะนำแหล่งสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการได้ (ฐิตียา เนตรวงษ์, 2558) กอปรกับการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรต่าง ๆ ร่วมกันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กพิเศษในระบบ และนอกระบบโรงเรียน ให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในรูปแบบที่หลากหลาย ให้สามารถขยายบริการ การศึกษาพิเศษได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในด้านสิทธิแห่งความเป็นมนุษย์ เด็กที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับความเสมอภาคในฐานะที่เป็นบุคคลหนึ่งที่อยู่ในสังคมเดียวกัน การมีอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกจึงเป็นทางออกอย่างหนึ่งของความเสมอภาค (Equity) ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับบุคคลอื่นอย่างมีความสุขต่อไปโดยไม่เป็นภาระให้กับสังคม (ศรียา นิยมธรรม และคณะ, 2548) ดังนั้นบริการสารสนเทศของห้องสมุดโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วม

เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีเป้าประสงค์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มี 3 องค์ประกอบที่สำคัญคือ 1) เนื้อหา มี 2 ส่วน คือสาระวิชาหลัก และความรู้เชิงบูรณาการ 2) ทักษะประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและการทำงาน และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และองค์ประกอบที่ 3) คุณลักษณะประกอบด้วย คุณลักษณะด้านการทำงาน ด้านการเรียนรู้ และด้านศีลธรรม

จึงกล่าวได้ว่าบริการสารสนเทศของห้องสมุดโรงเรียนเด็กพิเศษเรียนร่วมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะสามารถพัฒนาผู้เรียนที่มีความหลากหลายในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยอาศัยแหล่งบริการสารสนเทศที่ตอบสนองความต้องการเฉพาะกลุ่มได้อย่างเหมาะสม สามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับทักษะการดำเนินชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้ ทั้งในแง่ความรู้ที่ได้จากสาระวิชาหลัก ความรู้เชิงบูรณาการ ทักษะที่จำเป็นในการเรียนและการดำเนินชีวิต ทั้งด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและการทำงาน และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี อันจะส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้เรียน เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ทั้งประกอบด้วยคุณลักษณะด้านการทำงาน ด้านการเรียนรู้ และด้านศีลธรรม ให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างเต็มศักยภาพสู่ประชาคมโลก

จากข้อมูลดังกล่าวมาทั้งหมด รวมถึงการให้การศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ยกระดับการศึกษาเน้นการพัฒนาศักยภาพของคนทุกคน มุ่งยกระดับคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ไปสู่ระดับสากล การจัดบริการสารสนเทศในเชิงรุกไม่สามารถขับเคลื่อนงานบริการให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการได้ ถ้าไม่ทราบถึงสภาพการจัดบริการสารสนเทศ การใช้ พฤติกรรมและความต้องการใช้บริการสารสนเทศของผู้ใช้แต่ละกลุ่ม ของห้องสมุดโรงเรียนเด็กพิเศษเรียนร่วม การบริการสารสนเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งเด็กปกติ และเด็กพิเศษที่เรียนร่วมกัน ซึ่งคุณภาพในการบริการสารสนเทศตัวบ่งชี้ที่ดีที่สุดคือ ความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ ดังนั้นการศึกษาผู้ใช้บริการ การศึกษาสภาพการให้บริการสารสนเทศและความต้องการบริการสารสนเทศ เพื่อพัฒนาการจัดบริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงนับว่ามีความสำคัญเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดสารสนเทศ การกระจายจัดสรรทรัพยากรสารสนเทศให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการสารสนเทศ เพื่อให้สามารถจัดบริการสารสนเทศให้สามารถสนองความต้องการของผู้ใช้ และเพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ใช้ จึงถือได้ว่าการให้บริการสารสนเทศประสบความสำเร็จ รวมถึงเป็นแนวทางในการปรับปรุงสถาบันบริการสารสนเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการให้บริการสารสนเทศ และความต้องการบริการสารสนเทศของห้องสมุดโรงเรียนเด็กพิเศษเรียนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อพัฒนาการจัดบริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดบริการสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นของห้องสมุดโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
4. เพื่อศึกษาผลการจัดบริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

คำถามการวิจัย

1. การจัดบริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะอย่างไร
2. การจัดบริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม มีกระบวนการอย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตโครงการด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีรายละเอียดตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้
 - 1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาสภาพการให้บริการสารสนเทศ และความต้องการบริการสารสนเทศของห้องสมุดโรงเรียนเด็กพิเศษเรียนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
 - 1) ประชากรคือ ผู้บริหาร ครู และบรรณารักษ์ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โรงเรียนเด็กพิเศษเรียนร่วม รวมถึงผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนเด็กพิเศษเรียนร่วมระดับประถมศึกษา
 - 2) กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร ครู และบรรณารักษ์ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โรงเรียนเด็กพิเศษเรียนร่วมเพื่อการสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน ส่วน

ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนเด็กพิเศษเรียนร่วมระดับประถมศึกษา ได้จากการสุ่มแบบเป็นกลุ่ม (Cluster sampling) โดยคัดเลือกจากโรงเรียนที่มีเด็กพิเศษเรียนร่วมประจำจังหวัด ที่จะเป็นตัวแทนของแต่ละภาค ซึ่งเป็นห้องสมุดโรงเรียนเด็กพิเศษเรียนร่วมระดับประถมศึกษา ในจังหวัดที่มีการใช้คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ และอินเทอร์เน็ตมากที่สุด 10 อันดับแรกของประเทศไทย จำนวน 500 คน

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การพัฒนาการจัดบริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนเด็กพิเศษเรียนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1) ประชากรคือ ผู้เชี่ยวชาญด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการศึกษาพิเศษ

2) กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดบริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำนวน 7 คน ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ของต้นแบบ การจัดบริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วม จำนวน 5 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง และผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการประชุมกลุ่มพิจารณาระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการจัดบริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำนวน 7 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง ที่มีความเชี่ยวชาญด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการศึกษาพิเศษ

1.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดบริการสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นของห้องสมุดโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1) ประชากร คือ ผู้ให้บริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนเด็กพิเศษเรียนร่วมระดับประถมศึกษา

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ให้บริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนเด็กพิเศษเรียนร่วมระดับประถมศึกษา ได้จากการสุ่มแบบเป็นกลุ่ม (Cluster sampling) โดยคัดเลือกผู้ให้บริการสารสนเทศของโรงเรียนที่มีเด็กพิเศษเรียนร่วมประจำจังหวัด ที่จะเป็นตัวแทนของแต่ละภาค จำนวน 30 คน

1.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาผลการใช้การจัดบริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1) ประชากร คือ นักเรียนผู้ให้บริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนเด็กพิเศษเรียนร่วม

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนผู้ใช้บริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนเด็กพิเศษเรียนร่วมในระดับประถมศึกษา ที่มีความพร้อมด้านบริการสารสนเทศของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีความพร้อมด้านอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงที่มีความเหมาะสมต่องานวิจัย จำนวน 30 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดบริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ของนักเรียนผู้ใช้บริการสารสนเทศ ทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนพิเศษ

3. เด็กพิเศษเรียนร่วมที่ดำเนินการวิจัยมี 3 กลุ่ม คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา และเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

สมมติฐานการวิจัย

1. การจัดบริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมสามารถส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีได้

2. ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้เรียนทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนพิเศษ ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

1. การจัดบริการสารสนเทศหมายถึง การจัดงานบริการสารสนเทศที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้สารสนเทศ โดยมุ่งเน้นให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวก และจงใจให้มาใช้บริการค้นคว้าหาความรู้ ความเพลิดเพลิน ได้รับสารสนเทศตามที่ต้องการอย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง และตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด โดยประกอบด้วย แอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุดทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และการใช้ห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่จัดขึ้นทั้งแบบออนไลน์ผ่านทางแอปพลิเคชัน และแบบออฟไลน์

2. เด็กพิเศษหมายถึง นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย การเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา นักเรียนที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ นักเรียนออทิสติก และนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งได้เรียนร่วมชั้นกับนักเรียนปกติ

3. การเรียนร่วมหมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยนักเรียนปกติ และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้เรียนร่วมกันและดำเนินกิจกรรมร่วมกันแบบเต็มเวลา

4. ห้องสมุดโรงเรียนเด็กพิเศษเรียนร่วมหมายถึง แหล่งสารสนเทศที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งนักเรียนปกติ และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ รวมถึงกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกกลุ่ม รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อช่วยสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่ผู้เรียน และฝึกให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุดและสามารถใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าต่อไปในอนาคตโดยไม่แบ่งแยก มีโอกาสในการเข้าถึง เข้าร่วมกิจกรรม และใช้สารสนเทศได้อย่างเท่าเทียมกันทุกกลุ่ม

5. ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หมายถึง การดำเนินการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ในทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี เพื่อความสำเร็จทั้งด้านการงานและการดำเนินชีวิต อันจะส่งผลต่อคุณลักษณะที่สำคัญคือ คุณลักษณะด้านการเรียนรู้สามารถขึ้นนำตนเอง ตรวจสอบและการเรียนรู้ของตนเอง และคุณลักษณะด้านศีลธรรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลสภาพการให้บริการสารสนเทศ และความต้องการบริการสารสนเทศของห้องสมุดโรงเรียนเด็กพิเศษเรียนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. ได้รูปแบบการจัดบริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แก่ผู้ใช้บริการสารสนเทศ เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนที่มีเด็กพิเศษเรียนร่วม และเป็นกลไกขับเคลื่อนสู่แหล่งเรียนรู้ชุมชนในศตวรรษที่ 21

3. องค์กรู้บริการสารสนเทศที่เหมาะสมแก่นักเรียนทั่วไป และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี

4. ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันและการติดต่อสื่อสารในแอปพลิเคชันบริการสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนของนักเรียนปกติ และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

5. ได้แนวทางพัฒนาเทคโนโลยีอำนวยความสะดวกสำหรับการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร กิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงทักษะการเรียนรู้ด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ของผู้เรียนทั้งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนปกติ มาประยุกต์ใช้ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อพัฒนาความสามารถและศักยภาพของตน